

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-50/21

Prestige and Limousine, S. L.,
v.
Área Metropolitana de Barcelona a další

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rozhodnutím Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Vrchní soud Katalánska, Španělsko)]

Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 8. června 2023

„Řízení o předběžné otázce – Článek 49 SFEU – Článek 107 odst. 1 SFEU – Služba pronájmu osobních vozidel s řidičem – Povolovací režim, který zahrnuje kromě povolení k poskytování městských a meziměstských přepravních služeb na celém území státu vydání druhé licence na poskytování městských přepravních služeb v metropolitní oblasti – Omezení počtu licencí na služby pronájmu vozidel s řidičem na jednu třicetinu licencí na taxislužbu“

- 1. Předběžné otázky – Přípustnost – Formulace otázek, která by mohla ovlivnit Soudní dvůr – Neexistence vlivu na přípustnost*
[Článek 267 SFEU; jednací řád Soudního dvora, čl. 94 písm. a) a c)]
(viz bod 44)
- 2. Předběžné otázky – Přípustnost – Otázka, na kterou lze podat jasnou odpověď – Neexistence vlivu na přípustnost*
(Článek 267 SFEU; jednací řád Soudního dvora, článek 99)
(viz bod 45)
- 3. Předběžné otázky – Přípustnost – Okolnost, že nejvyšší vnitrostátní soud již dříve zkoumal možnou relevanci ustanovení unijního práva uvedených předkládajícím soudem – Neexistence vlivu na přípustnost*
(Článek 267 SFEU)
(viz bod 47)
- 4. Předběžné otázky – Pravomoc Soudního dvora – Meze – Otázka vznesená v souvislosti se sporem omezeným na jediný členský stát – Vnitrostátní ustanovení použitelná jak na vlastní státní příslušníky, tak na státní příslušníky jiných členských států – Pravomoc s ohledem na případné dotčení osob pocházejících z jiných členských států*

(Články 49 a 267 SFEU)

(viz body 48, 49)

5. *Podpory poskytované státy – Pojem – Podpory pocházející ze státních prostředků – Pojem „státní prostředky“*
(Článek 107 odst. 1 SFEU)

(viz body 53, 54)

6. *Podpory poskytované státy – Pojem – Poskytnutí výhody ze státních prostředků přičitatelné státu – Povolovací režim, který zahrnuje kromě povolení k poskytování městských a meziměstských přepravních služeb na celém území státu vydání druhé licence na poskytování městských přepravních služeb v metropolitní oblasti – Omezení počtu licencí na takové služby na jednu třicetinu licencí na provozování taxislužby – Nepoužití státních prostředků – Neexistence podpory*
(Článek 107 odst. 1 SFEU)

(viz body 55–58, výrok 1)

7. *Volný pohyb osob – Svoboda usazování – Omezení – Povolovací režim, který zahrnuje kromě povolení k poskytování městských a meziměstských přepravních služeb na celém území státu vydání druhé licence na poskytování městských přepravních služeb v metropolitní oblasti – Odůvodnění naléhavými důvody obecného zájmu – Přípustnost – Podmínky – Ověření předkládajícím soudem*
(Článek 49 a čl. 106 odst. 2 SFEU)

(viz body 61–64, 69–74, 81, 82, 85–93, výrok 2)

8. *Volný pohyb osob – Svoboda usazování – Omezení – Omezení počtu licencí na služby pronájmu vozidel s řidičem v metropolitní oblasti na jednu třicetinu licencí na taxislužbu – Odůvodnění naléhavými důvody obecného zájmu – Nepřípustnost – Zásada proporcionality – Porušení*
(Článek 49 a čl. 106 odst. 2 SFEU)

(viz body 61–64, 69–74, 81, 82, 97–100, 102, výrok 3)

9. *Volný pohyb osob – Svoboda usazování – Vnitrostátní a místní právní úprava v oblasti taxislužby a pronájmu vozidel s řidičem – Služby obecného hospodářského zájmu – Určení – Posuzovací pravomoc členských států – Rozsah – Podmínky – Nedostatečné okolnosti ke konstatování existence služby obecného hospodářského zájmu*
(Článek 49 a čl. 106 odst. 2 SFEU)

(viz body 75–80)

Shrnutí

Společnost Prestige and Limousine, SL, (dále jen „P&L“) poskytuje služby pronájmu osobních vozidel s řidičem (dále jen „služby pronájmu vozidel s řidičem“) v aglomeraci Barcelony (Španělsko). P&L a čtrnáct dalších podniků, které poskytují stejné služby, včetně podniků propojených s mezinárodními online platformami, zpochybňují u Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Vrchní soud Katalánska, Španělsko) platnost právní úpravy Área Metropolitana de Barcelona (Metropolitní oblast Barcelona, Španělsko, dále jen „AMB“) týkající se organizace těchto služeb v aglomeraci Barcelona. V rámci tohoto sporu má tento soud pochybnosti o slučitelnosti dotčené právní úpravy zejména se svobodou usazování.

Tato právní úprava zaprvé vyžaduje kromě státního povolení požadovaného pro poskytování městské a meziměstské služby pronájmu vozidel s řidičem ve Španělsku získání dalšího povolení k poskytování služeb pronájmu vozidel s řidičem v aglomeraci Barcelony. Zadruhé omezuje počet licencí na služby pronájmu vozidel s řidičem na jednu třicetinu licencí na provozování taxislužby vydaných pro tuto aglomeraci. Podle předkládajícího soudu bylo hlavním cílem sledovaným uvedenou právní úpravou minimalizovat konkurenci, kterou pro taxislužby představují služby pronájmu vozidel s řidičem.

Za účelem odůvodnění dotčených opatření AMB uvádí zejména cíl zajistit kvalitu, bezpečnost a dostupnost taxislužby. Poukazuje na to, že tyto služby jsou považovány za „službu obecného zájmu“, jelikož činnost taxislužby je silně regulována, tyto služby podléhají zejména licenčním kvótám, regulovaným sazbám, povinnosti univerzální přepravy a dostupnosti pro osoby se sníženou pohyblivostí. AMB v této souvislosti uvádí, že hospodářská životaschopnost činností taxislužby se zdá být ohrožena rostoucí konkurencí ze strany služeb pronájmu vozidel s řidičem.

Soudní dvůr ve svém rozsudku dospěl k závěru, že požadavek dodatečného zvláštního povolení pro poskytování služeb pronájmu vozidel s řidičem v aglomeraci Barcelona může být za určitých podmínek slučitelný s článkem 49 SFEU. Tento článek naproti tomu brání omezení počtu licencí na služby pronájmu vozidel s řidičem, jelikož toto opatření překračuje podle všeho meze toho, co je nezbytné k dosažení cílů řádného řízení přepravy, dopravního provozu a užívání veřejného prostoru v této aglomeraci, jakož i ochrany životního prostředí.

Závěry Soudního dvora

Soudní dvůr nejprve odmítl argumenty předložené stranami sporu v původním řízení na podporu údajné nepřipustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Podle Soudního dvora nevede okolnost, že odpovědi na předběžné otázky vyplývají jasně z judikatury Soudního dvora, k nepřipustnosti takové žádosti, nýbrž mu umožňuje odpovědět na ni případně usnesením¹. Kromě toho okolnost, že nejvyšší vnitrostátní soud již v rámci sporu vykazujícího podobnost se sporem v původním řízení zkoumal možnou relevanci ustanovení unijního práva uvedených předkládajícím soudem, nemůže vést k nepřipustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která směřuje k tomu, aby Soudní dvůr rozhodl podle článku 267 SFEU o výkladu těchto ustanovení.

¹ – Viz článek 99 jednacího řádu Soudního dvora.

Zadruhé Soudní dvůr poté, co dospěl k závěru, že se nejeví, že by obě opatření stanovená dotčenou právní úpravou poskytovala státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU podnikům poskytujícím taxislužby, zkoumal slučitelnost těchto opatření s článkem 49 SFEU. V tomto ohledu nejprve uvádí, že tato opatření fakticky omezují každému nově příchozímu přístup na trh, jelikož omezují počet poskytovatelů služeb pronájmu vozidel s řidičem usazených v AMB, a musí být tedy kvalifikována jako omezení svobody usazování zaručené posledně uvedeným ustanovením.

Pokud jde dále o existenci naléhavých důvodů obecného zájmu, které mohou odůvodnit taková omezení, Soudní dvůr má za to, že cíl řádného řízení přepravy, dopravního provozu a užívání veřejného prostoru aglomerace, jakož i cíl ochrany životního prostředí v této aglomeraci by mohly představovat takové naléhavé důvody. Není tomu tak ovšem v případě cíle spočívajícího v zajištění hospodářské životaschopnosti taxislužby, jelikož zachování rovnováhy mezi oběma dotčenými druhy městské dopravy spadá pod důvody čistě hospodářské povahy. Okolnost, že taxislužby jsou ve španělském právu kvalifikovány jako „služba obecného zájmu“, nemá v tomto ohledu vliv. I když z charakteristik uvedených AMB vyplývá, že cílem právní úpravy taxislužby je především zajistit kvalitu, bezpečnost a dostupnost této služby uživatelům, je totiž naopak zřejmé, že opatření dotčená ve věci v původním řízení tyto cíle sama o sobě nesledují. Soudní dvůr rovněž konstatuje, že se nejeví, že by byl poskytovatelům taxislužby svěřen zvláštní úkol veřejné služby, který by mohl případně spadat pod pojem služby obecného hospodářského zájmu (SOHZ) ve smyslu čl. 106 odst. 2 SFEU.

Nakonec Soudní dvůr analyzuje přiměřenost jednak požadavku dodatečného povolení, a jednak omezení licencí na služby pronájmu vozidel s řidičem na jednu třetinu licencí na provozování taxislužby. Dospívá k závěru, že první z těchto opatření se jeví jako způsobilé k dosažení uvedených cílů a může být považováno za nezbytné k jejich dosažení. S ohledem na povahu dotčené služby, jakož i nemožnost odlišit vozidla používaná pro poskytování služeb pronájmu vozidel s řidičem od vozidel používaných pro soukromé účely na rozsáhlém území města, lze mít za to, že následná kontrola by proběhla příliš pozdě na to, aby zajistila skutečnou účinnost. Požadavek dodatečného povolení může být tedy odůvodněný, avšak za podmínky, že se zakládá na objektivních, nediskriminačních a předem známých kritériích, která vylučují jakoukoli svévoli a nepřekrývají se s kontrolami, které již byly provedeny v rámci vnitrostátního řízení o vydání povolení, avšak která odpovídají zvláštním potřebám dotčené aglomerace. Předkládající soud musí ověřit, zda jsou tyto podmínky v projednávané věci splněny.

Naopak druhé opatření se nejeví jako způsobilé pro dosažení cílů řádného řízení přepravy, dopravního provozu a užívání veřejného prostoru. Především totiž nebyly před Soudním dvorem vyvráceny argumenty předložené ve prospěch služeb pronájmu vozidel s řidičem, jimiž má být prokázáno, že tyto služby mohou podpořit dosažení uvedených cílů, zejména prostřednictvím omezení používání soukromého vozidla, tím, že tyto služby přispívají k cíli účinné a inkluzivní mobility prostřednictvím své úrovně digitalizace a flexibility při poskytování služeb, a prostřednictvím používání vozidel využívajících alternativní zdroje energie, podporovaného státní právní úpravou služeb pronájmu vozidel s řidičem.

Dále nelze vyloučit, že případný dopad vozového parku poskytujícího služby pronájmu vozidel s řidičem na přepravu, dopravní provoz a užívání veřejného prostoru v barcelonské aglomeraci může být přiměřeným způsobem omezen méně omezujícími opatřeními, než je omezení licencí. Soudní dvůr například odkazuje na organizační opatření pro služby pronájmu vozidel s řidičem, omezení těchto služeb během některých časových úseků nebo omezení provozu v určitých

oblastech. Soudní dvůr dodává, že nelze vyloučit, že cíle ochrany životního prostředí v barcelonské aglomeraci může být dosaženo opatřeními, která méně zasahují do svobody usazování, jako jsou mezní hodnoty emisí použitelné na vozidla provozovaná v této aglomeraci.